

**Program för
barnets rättigheter
och inflytande i
Stockholms stad
2018-2022**

stockholm.se

**Program för barnets rättigheter och inflytande
i Stockholms stad**
Juni 2017
Dnr 171-1526/2016
Utgivare: Stadsledningskontoret

Innehåll

Introduktion	4
Inledning	5
FN:s konvention om barnets rättigheter - barnkonventionen	7
Övergripande inriktning och fokusområden	10
1. <i>Beslutsfattare och medarbetare ska beakta barnperspektivet och omsätta barnets rättigheter i alla beslut, uppdrag och i det dagliga arbetet</i>	10
2. <i>Barns rätt till likabehandling och skydd mot diskriminering ska säkerställas</i>	10
3. <i>Barn ska ges förutsättningar att uttrycka och få sina åsikter respekterade</i>	11
4. <i>Barn och vuxna ska ha kunskap om barnets rättigheter och vad de innebär i praktiken</i>	12
5. <i>Barn ska vara trygga och skyddas mot fysiskt och psykiskt våld</i>	12
Genomförande och uppföljning	13
Referenser	15
Begreppsdefinitioner	16

Program för
barnets rättigheter och inflytande i
Stockholms stad
2018-2022
4 (18)

Introduktion

Stockholms stad har högt ställda mål för att garantera barns rättigheter och inflytande enligt FN:s barnkonvention. Detta program tydliggör inriktningen för arbetet och preciserar ett antal gemensamma fokusområden för stadens nämnder och bolagsstyrelser samt hur programmet ska genomföras.

Programmet är ett styrdokument som stadens nämnder och bolagsstyrelser ska utgå från när de planerar och följer upp sitt arbete för att bättre nå visionen om *Ett Stockholm för alla* med fokus på barnets rättigheter och inflytande.

I den första delen beskrivs vilka utmaningar som finns när det gäller barns rättigheter och inflytande och stadens övergripande inriktning inom området.

Den andra delen pekar ut de fem fokusområden som är prioriterade för staden att arbeta med. Verksamheterna ska i sin ordinarie planering konkretisera vilka aktiviteter de behöver genomföra inom fokusområdena för att nå stadens mål samt hur de ska samverka med andra aktörer.

Den tredje delen av programmet beskriver ansvarsfördelning och övergripande arbetssätt som ger framgång samt hur uppföljningen ska göras.

Avslutningsvis definieras ett antal centrala begrepp inom området.

Inledning

*Ett Stockholm för alla*¹ är en stad som lever upp till och respekterar barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention. Där har alla barn och unga lika goda möjligheter oavsett barnets eller dess föräldrars eller vårdnadshavares bakgrund, hudfärg, kön, sexuella läggning, språk, religion, åsikter, sociala ursprung eller funktionsnedsättning.

De flesta barn i Sverige har bra livsvillkor och är trygga. Barns hälsa och sociala förhållanden är generellt sett goda och barnets ställning har mer och mer stärkts i den svenska lagstiftningen. Sverige har trots det fått återkommande kritik av FN-kommittén för barnets rättigheter som övervakar ländernas arbete med barnkonventionen. Kommittén är bland annat oroad över de skillnader som finns när det gäller genomförandet av konventionen i kommunerna och landstingen och som leder till att barns och ungas tillgång till stöd och tjänster inte är likvärdig.² En rad brister vid tillämpningen av barns rättigheter enligt barnkonventionen har även konstaterats av Barnrättighetsutredningen i sitt betänkande *Barnkonventionen blir svensk lag*. Utredningen har i en kartläggning av statliga och kommunala myndigheters beslut funnit att barn sällan ses som bärare av egna rättigheter. Tydligast är bristerna när det gäller tillämpningen av principen om barnets bästa och barns rätt att få uttrycka sina åsikter.³

Omfattande arbete pågår i stadens verksamheter för att förbättra barns villkor men det finns ändå tydliga skillnader i uppväxtförhållanden i Stockholm mellan barn i olika stadsdelar och mellan barn med olika förutsättningar såsom till exempel kön, funktionsnedsättning och socioekonomisk bakgrund.⁴ Det gäller bland annat möjligheten att uppnå kunskapsmålen i skolan, att ha en rik och meningsfull fritid, upplevelser av trygghet samt en god hälsa.

I arbetet med skapa uppväxtvillkor som ger alla barn och unga samma chans och där barnets rättigheter värnas behöver alla stadens verksamheter bidra. Hur barn och unga har det i dag påverkar även utvecklingen av vårt samhälle för lång tid framöver.

Barnperspektivet och barnets rättigheter ska beaktas i alla stadens verksamheter i ordinarie planering, utförande och uppföljning. Det

---

¹ Vision 2040 – ett Stockholm för alla

² FN-kommittén för barnets rättigheter, Concluding observations 2015

³ SOU 2016:19

⁴ Skillnadernas Stockholm, Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm, 2015

Program för
barnets rättigheter och inflytande i
Stockholms stad
2018-2022
6 (18)

gäller inte minst i förskolan, skolan och annan verksamhet som riktar sig till barn, men också i många andra verksamheter som på något sätt, direkt eller indirekt, påverkar barns situation.

Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad kompletterar särskilt följande styrdokument:

- Stockholm stads program mot våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck 2017-2020
- Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011-2016, Stockholm – en stad för alla
- Program för barn och ungdomskultur i Stockholms stad, Kultur i ögonhöjd
- Idrottspolitiskt program Stockholms stad 2013-2017
- Program för ett jämställt Stockholm 2018-2022
- Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck 2018-2022
- Program för kvalitetsutveckling
- Program för stöd till anhöriga 2017-2020
- Stockholms stads kemikalieplan 2014-2019

Mänskliga rättigheter

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna (1948) slår fast att alla människor, oavsett land, kultur och sammanhang, är födda fria och lika i värde och rättigheter. Rättigheterna är universella och gäller för alla.

Ansvar för att de mänskliga rättigheterna inte kränks vilar på regeringen och på all statlig och kommunal verksamhet. Regeringsformen slår fast att den offentliga makten ska utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet.

Kommuner och landsting ansvarar för verksamheter som berör de flesta av individens rättigheter. Det är i mötet mellan den kommunala verksamheten och invånaren som rättigheterna konkretiseras i vardagen. Det är detta arbete som i hög grad avgör hur väl Sverige lever upp till principer och krav som ställs i internationella konventioner gällande de mänskliga rättigheterna. Arbetet kan bedrivas främjande och förebyggande. För att nå långsiktiga mål om allas lika rättigheter och möjligheter kan det ibland behövas särskilda åtgärder som riktas till vissa grupper.

Sverige har kommit förhållandevis långt i att tillgodose mänskliga rättigheter men utmaningar kvarstår, vilket detta program synliggör. Många människor kommer som flyktingar till Stockholm och möter stadens verksamheter. Även i dessa möten är det viktigt att beakta de mänskliga rättigheterna och att barns särskilda rättigheter tillgodoses.

Utgångspunkter för programmet

Stockholms stads program utgår från FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen, som Sverige antog 1990. Barnkonventionen innehåller rättigheter som varje barn har och gäller alla upp till 18 år som bor eller vistas i ett land oavsett legal status.

Riksdagen beslutade 2010 utifrån åtagandena i barnkonventionen om en strategi för att stärka barnets rättigheter.⁵ Strategin är en utgångspunkt för offentliga aktörer på statlig och kommunal nivå som i sina verksamheter ska säkerställa barnets rättigheter.

Syfte

Stockholms stads program för att garantera barnets rättigheter och inflytande är ett styrdokument för alla stadens nämnder och bolagsstyrelser och ska, så långt som möjligt, tillämpas i uppdrag som staden ger andra organisationer eller enskilda.

Programmet syftar till att säkerställa barnets rättigheter och förbättra flickors och pojkars levnadsvillkor genom att tydliggöra stadens övergripande inriktning för arbetet och precisera ett antal gemensamma fokusområden för stadens nämnder och bolagsstyrelser. Programmet medverkar härmed till att kvalitetssäkra stadens verksamheter och bidrar till ett jämlikt och jämställt, icke-diskriminerande och socialt hållbart samhälle.

Med *barn* avses fortsättningsvis barn och unga under 18 år.

FN:s konvention om barnets rättigheter -barnkonventionen

Barnkonventionen slår fast att barn är individer med egna rättigheter och syftar till att ge alla barn, oavsett bakgrund, rätt att behandlas med respekt och att få komma till tals.

Barnkonventionen innehåller olika slag av rättigheter, dels medborgerliga och politiska, dels ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

---

⁵ Strategi för att stärka barnets rättigheter (prop. 2009/10:232)

Barnkonventionen tar också särskild hänsyn till barnets utsatthet och sårbarhet.

Enligt barnkonventionen ska alla barn som befinner sig i ett land ha samma rättigheter. Barnkonventionen är inriktad på individen, det enskilda barnet och handlar om barnets rätt att få sina grundläggande rättigheter och behov tillgodosedda. Barndomen ska ses som en lika betydelsefull tid som vuxenlivet. Barnkonventionen ger också uttryck för föräldrarnas och familjens viktiga roll i barnets liv och utveckling samt ansvar att ta tillvara barnets rättigheter. Föräldrarna eller vårdnadshavarna har rätt och skyldighet att, i takt med barnets utveckling, ge barnet ledning då barnet utövar sina rättigheter. För föräldrarna eller vårdnadshavarna ska barnets bästa då komma i främsta rummet. Barnet har rätt till sina föräldrar och staten har skyldighet att säkerställa att barnet inte skiljs från sina föräldrar mot sin vilja, om det inte är nödvändigt för barnets bästa. Föräldrarnas ansvar för barnets uppfostran och utveckling understryks samtidigt som staten åläggs ansvar för att stötta familjerna och underlätta för dem att ta hand om barnen på bästa sätt. Utgångspunkten är dock det enskilda barnets behov och intressen, inte föräldrarnas. Staten har ansvar för att skydda barnet mot vanvård, utnyttjande och övergrepp.

I januari 2020~~18~~ förväntas barnkonventionen bli svensk lag.

De fyra grundprinciperna

Barnkonventionen innehåller 54 artiklar som alla tillsammans utgör en helhet, men fyra av artiklarna utgör de grundläggande och vägledande principer som alltid ska beaktas när det gäller frågor som rör barn. Alla övriga artiklar ska läsas med grundprinciperna som utgångspunkt.

Artikel 2

Inget barn får diskrimineras på grund av härkomst, kön, religion, funktionsnedsättning eller andra liknande skäl.

Artikel 3

Barnets bästa ska vara vägledande vid allt beslutsfattande och vid alla åtgärder som rör barn och unga.

Artikel 6

Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling. Barn ska tillåtas att utvecklas i sin egen takt och utifrån sina egna förutsättningar.

Artikel 12

Barn och unga har rätt att framföra sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör dem.

Fler viktiga artiklar

Utöver de artiklar som utgör barnkonventionens fyra grundprinciper ligger nedanstående artiklar till grund för arbetet enligt programmet. Artiklarna är därför viktiga att känna till, men alla artiklar i barnkonventionen är lika viktiga.

Artikel 13

Varje barn har rätt till yttrandefrihet, att tänka, tycka och uttrycka sina åsikter.

Artikel 17

Varje barn har rätt att få tillgång till information.

Artikel 19

Varje barn har rätt att skyddas mot fysiskt eller psykiskt våld, övergrepp, vanvård eller utnyttjande.

Artikel 23

Ett barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv och hjälp att delta i samhället på lika villkor.

Artikel 30

Ett barn som tillhör en minoritet eller ursprungsbefolkning har rätt till sitt språk, sin kultur och religion.

Artikel 31

Varje barn har rätt till lek, fritid, kultur och vila.

Artikel 42

Alla barn och vuxna har rätt att få reda på vad som står i barnkonventionen.

Svensk lagstiftning

Barnkonventionens bestämmelser har på olika sätt förts in i den svenska lagstiftningen, till exempel i föräldrabalken, skollagen, socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). När myndigheter ska tolka och tillämpa dessa lagar och förordningar ska det göras så att åtagandena enligt barnkonventionen och barnets rättigheter respekteras i praktiken, i alla beslut och åtgärder, så långt detta är möjligt inom ramen för den svenska lagstiftningens ordalydelse.

Ett barn som av olika anledningar riskerar att fara illa har rätt till stöd och skydd. Socialnämnden har ett lagstadgat ansvar att stödja och vid behov komplettera föräldrarna eller vårdnadshavarna under barnets uppväxt. Socialnämndens stöd till barn och familjer bygger

Program för
barnets rättigheter och inflytande i
Stockholms stad
2018-2022
10 (18)

på frivillig medverkan. Under vissa särskilda förhållanden har socialnämnden dock även utan samtycke möjlighet att ge ett barn det stöd och skydd barnet behöver.

Övergripande inriktning och fokusområden

Övergripande inriktning

I Stockholm får alla barn oavsett bakgrund och förutsättningar sina rättigheter tillgodosedda och har möjlighet att forma samhället och sina egna liv.

Fokusområden

Här anges fokusområden för stadens program och ett antal prioriterade frågor inom varje område.

1. Beslutsfattare och medarbetare ska beakta barnperspektivet och omsätta barnets rättigheter i alla beslut, uppdrag och i det dagliga arbetet

1.1 Varje verksamhet ska tillgodose barnets rätt till goda uppväxtförhållanden, hälsa och utveckling inom ramen för sitt uppdrag. Insatser mot barnfattigdom och socioekonomisk utsatthet ska särskilt prioriteras. Verksamheter som är centrala för att säkerställa barns rättigheter ska vara kända, tillgängliga och anpassade för barn.

1.2 *Barnets bästa* ska utredas och vara vägledande vid alla beslut och åtgärder som rör barn. Barnet ska få relevant information och ges möjlighet att framföra sina åsikter. Åsikterna ska ges betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

1.3 Verksamheterna ska göra bedömningar av hur *barnets bästa* beaktas vid investeringar eller budgetbeslut inom alla områden och ska bedöma konsekvenser av sådana investeringar eller budgetbeslut.

1.4 Vid beslut eller åtgärder som avser barnets vårdnadshavare eller förälder ska barnets perspektiv och behov beaktas.

1.5 Barnets rättigheter ska stärkas genom samverkan mellan aktörer inom olika verksamheter och möjliggöra en helhetssyn på barnets behov och intressen.

2. Barns rätt till likabehandling och skydd mot diskriminering ska säkerställas

2.1 Alla barn ska bli respekterade och ha lika värde. Inget barn får diskrimineras på grund av barnets eller dess föräldrars eller vårdnadshavares bakgrund, hudfärg, kön, sexuella läggning, språk, religion, åsikter, sociala ursprung eller funktionsnedsättning.

2.2 Alla barn ska ha likvärdiga förutsättningar att utvecklas till sin fulla potential. Hänsyn ska tas till att vissa barn har sämre förutsättningar att få tillgång till sina rättigheter än andra barn. Särskilda åtgärder kan vara nödvändiga att vidta för att jämna ut faktiska ojämlikheter och behov, både på kort och på lång sikt.

2.3 Stadens välfärd och service ska vara likvärdig för varje barn oavsett var i staden barnet bor eller var det är fött.

2.3 Alla barn ska bemötas likvärdigt. Stadens verksamheter ska bekämpa och förebygga fördomar, beteenden, språkbruk och bilder som har sin grund i föreställningen att det ena eller andra könet är överlägset eller underlägset eller i stereotypa könsmonster.

2.4 Alla barn ska nå kunskapsmålen i skolan.

2.5 Alla barn ska ha god psykisk hälsa.

2.6 Alla barn ska ha lika tillgång till stadens kultur, idrott och fritid.

3. Barn ska ges förutsättningar att uttrycka och få sina åsikter respekterade

3.1 Stadens verksamheter ska arbeta för att lyssna på barns åsikter i frågor som berör barn, både när det gäller beslut som rör barn i allmänhet, grupper av barn samt enskilda barn.

3.2 Barn ska ha möjlighet till inflytande och delaktighet samt kunna föra fram sina åsikter till de som bestämmer. Barns åsikter, kunskaper och erfarenheter ska tillmätas betydelse. Barn ska informeras om på vilket sätt åsikterna har beaktats.

3.3 Barn ska ha möjlighet att komma till tals och få sin inställning synliggjord vid myndighetsutövning. Detta ska gälla även vid beslut eller åtgärder som avser barnets vårdnadshavare eller förälder.

3.4 Barn ska ha inflytande över skolans verksamhet. Varje barn ska ges regelbundna möjligheter till delaktighet och att uttrycka sin åsikt samt bli lyssnade på.

3.5 Barn ska ha möjlighet att ha inflytande över och vara delaktiga i stadens utveckling, stadsplanering och samhällsplanering.

4. Barn och vuxna ska ha kunskap om barnets rättigheter och vad de innebär i praktiken

4.1 Barnkonventionens bestämmelser och principer ska göras kända hos barn och vuxna inom stadens verksamheter.

4.2 Stadens verksamheter ska inom sina områden ge information till barn om deras rättigheter och hur rättigheterna kan tillgodoses i verksamheten. Det gäller såväl i enskilda ärenden som i frågor där barn som grupp är berörda. Informationen ska vara lättillgänglig och anpassad till barns olika behov och individuella förutsättningar.

4.3 Stadens verksamheter ska inom sina områden ge information om barnets rättigheter till föräldrar och andra som har ansvar, uppdrag eller kommer i kontakt med barn.

5. Barn ska vara trygga och skyddas mot fysiskt och psykiskt våld

5.1 Stadens verksamheter ska arbeta förebyggande och skydda barn från att utsättas för fysiskt och psykiskt våld, av vuxna och andra barn, eller hedersrelaterat våld och förtryck.

5.2 Förskolan, skolan och andra mötesplatser för barn och unga ska utformas och utvecklas så att de upplevs som trygga och inkluderande av alla barn. Det främjande värdegrundsarbetet och arbetet mot kränkande behandling ska stärkas och inkludera barn i arbetet. Det förebyggande arbetet mot våld ska bland annat bedrivas genom att motverka traditionella normer kring kön med fokus på maskulinitetsnormer och hur dessa bidrar till att våld uppstår.

5.3 Stockholms stad ska särskilt uppmärksamma och planera för att det offentliga rummet upplevs som tillgängligt och tryggt för alla barn.

5.4 Varje verksamhet som på olika sätt träffar på barn ska ha

- tydliga rutiner för hur anmälan till socialtjänsten ska göras vid kännedom eller misstanke om att ett barn far illa (orosanmälan)
- lättillgänglig information för barn om vart de kan vända sig och få hjälp om de själva eller någon annan har utsatts för brott, far illa eller befinner sig i en utsatt situation.

Skolan ska säkerställa att alla barn får information om vart de kan vända sig för att få stöd och hjälp om de själva eller någon annan har utsatts för brott, far illa eller befinner sig i en utsatt situation.

Genomförande och uppföljning

Ansvar

Nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för implementering av programmet. Detta görs inom ramen för ordinarie planering och uppföljning av verksamheten. I programmet tydliggörs stadens inriktning för arbetet och ett antal gemensamma fokusområden för stadens nämnder och bolagsstyrelser preciseras. Programmet utgör vidare en grund för samverkan mellan stadens aktörer.

I verksamhetsplanerna ska nämnder och bolagsstyrelser precisera hur de arbetar med de fokusområden som redovisas i programmet. Fokusområdena och de prioriterade frågorna utgör en grund när nämnder och bolagsstyrelser konkretiserar nämnd- och bolagsmål, indikatorer och aktiviteter som bidrar till att kommunfullmäktiges mål i stadens budget. Den ordinarie uppföljningen av dessa mål, aktiviteter och indikatorer i tertiärrapporter och verksamhetsberättelsen utgör därmed en uppföljning av nämndens och bolagsstyrelsens insatser för att säkerställa barns rättigheter och möjligheter till inflytande.

Stadens barnombudsman ska vartannat år lämna en rapport till kommunfullmäktige om de frågor om barn som barnombudsmannen anser att kommunfullmäktige behöver ha kännedom om.

Barnombudsmannen kan däremellan lämna rapporter till kommunstyrelsen för att till exempel belysa brister inom ett område. Kommunstyrelsen ansvarar för en samlad uppföljning av arbetet inom stadens verksamheter, övergripande samordning samt för att vid behov tydliggöra stadens prioriteringar inom området.

Kunskap

Nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att det finns tillräcklig kunskap i organisationen för arbetet med barns rättigheter.

Förtroendevalda, förvaltnings- och bolagsledningar och nyckelpersoner behöver kunskaper om barnkonventionen och barns rättigheter, stadens program och vad detta innebär för arbetet med ledning och styrning.

Program för
barnets rättigheter och inflytande i
Stockholms stad
2018-2022
14 (18)

Medarbetare i staden behöver kunskap om barnkonventionen, barns rättigheter och levnadsvillkor i relation till verksamhetsområdena.

Kommunstyrelsen ansvarar för att i samband med implementeringen av programmet genomföra introducerande utbildningsinsatser för förtroendevalda, förvaltnings- och bolagsledningar samt nyckelpersoner.

Metoder och arbetsätt

Nämnder och bolagsstyrelser ska vid implementering av programmet använda arbetsmetoder som på ett systematiskt och långsiktigt sätt kan stärka barnets rättigheter i beslut och åtgärder. Arbetet ska integreras i ordinarie beslutsprocesser och konsekvensbedömningar. För att principen om barnets bästa ska förverkligas måste barnets bästa bedömas och fastställas genom barnanpassade arbetsmetoder. För förståelsen av att barns förhållanden och villkor inte är statiska eller homogena är det viktigt att vara medveten om att grupper och individer har olika förutsättningar och möjligheter som påverkas av omgivningens föreställningar om könsidentitet eller uttryck som kan förstärkas ytterligare av föreställningar om etnicitet, ålder, religiös tillhörighet eller socioekonomiska förhållanden.

Beslut och åtgärder som på något sätt berör barn behöver systematiskt följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv. Det gäller såväl beslut och åtgärder som rör det enskilda barnet som generella beslut och åtgärder som rör barn. Barn behöver själva få uttrycka sina åsikter i samband med uppföljningar och utvärderingar som rör dem.

Metoder för att stärka föräldrar i deras föräldraskap behöver utvecklas i de verksamheter som på olika sätt kommer i kontakt med barn och föräldrar så att varje barns rättigheter och lika förutsättningar kan tillgodoses.

Barnchecklista och barnkonsekvensanalys

Grundläggande i arbetet med barnets rättigheter är att synliggöra, utreda och analysera vilka konsekvenser förslag och beslut får för det enskilda barnet, en grupp barn eller barn generellt. Det är nödvändigt att dessa frågeställningar finns med tidigt i arbetsprocessen så barns delaktighet och barnperspektivet får reell effekt vid beslutsfattandet. Grupper av barn eller enskilda barn som är särskilt missgynnade eller utsatta ska identifieras.

För att barnperspektivet och barnrättsperspektivet ska uppmärksammas innan beslut fattas i ärenden där barn påverkas ska beslutsunderlag, till exempel tjänsteutlåtanden, innehålla en *barnchecklista*. När barn påverkas ska barnets bästa utredas och beaktas. Barnet ska få relevant information och ges möjlighet att framföra sina åsikter. Åsikterna ska ges betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Vid beslut av övergripande eller strategisk karaktär ska en fördjupad analys av beslutets konsekvenser för barn genomföras, *barnkonsekvensanalys*.

Barn behöver få lättillgänglig och tydlig information om syftet med varför de tillfrågas och vilka möjligheter de har att påverka. Barn behöver känna att deras medverkan har betydelse, att deras synpunkter tas på allvar och att återkoppling sker. Barn behöver veta hur de kan kontakta stadens verksamheter för att lämna synpunkter och ställa frågor om barns rättigheter.

Referenser

- Barnkonventionen blir svensk lag (SOU 2016:19)
- Diskrimineringslag (2008:567)
- FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna (1948)
- FN:s konvention om barnets rättigheter (1989)
- Föräldrabalk (1949:381)
- Idrottspolitiskt program Stockholms stad 2013-2017
- Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga
- Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade
- Patientlag (2014:821)
- Program för barn och ungdomskultur i Stockholms stad, Kultur i ögonhöjd
- Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011-2016, Stockholm – en stad för alla
- Program för kvalitetsutveckling
- Program för ett jämställt Stockholm 2018-2022
- Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck 2018-2022
- Program för stöd till anhöriga 2017-2020
- Skillnadernas Stockholm, Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm 2015
- Skollag (2010:800)
- Slutsatser och rekommendationer från FN-kommittén för barnets rättigheter - Concluding observations (2015- 1993)
- Socialtjänstlag (2001:453)
- Stockholms stads kemikalieplan 2014-2019

Program för
barnets rättigheter och inflytande i
Stockholms stad
2018-2022
16 (18)

- Stockholm stads program mot våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck 2017-2020
- Strategi för att stärka barnets rättigheter (prop. 2009/10:232)
- Utlänningslag (2005:716)
- Vision 2040 - Ett Stockholm för alla

Bilaga

Begreppsdefinitioner

Barn

Barn är varje människa under 18 år.

Barnets bästa

Barnets bästa handlar om det enskilda barnet, en grupp barn eller barn generellt och måste avgöras i varje enskilt fall. Hur man kommer fram till vad som är barnets bästa ska föregås av en utredning och prövning där hänsyn ska tas till barnets behov och egna åsikt utifrån ålder och mognad.

Barnperspektiv

Barnperspektiv är när vuxna ser barnet, strävar efter att förstå det och vidtar åtgärder som de bedömer vara till barnets bästa. Barnperspektivet kan inrymma barnets perspektiv men behöver inte göra det.

Barnets perspektiv

Barnets perspektiv speglar en utsaga från ett barn. För att kunna uttala sig om barnets perspektiv krävs att barnet själv har fått säga sin mening.

Barnrättsperspektiv

Att ha ett barnrättsperspektiv är att vid varje beslut eller åtgärd som rör barn beakta att dess rättigheter enligt barnkonventionen tas tillvara.

Intersektionalitet

Intersektionalitet är ett begrepp som används för att synliggöra att individer eller grupper inte är statiska eller homogena, samt att olika maktordningar samverkar och förstärker varandra.

När man talar om barn innebär det att barn inte bara ska ses som en homogen grupp av personer under 18 år. Exempelvis påverkar kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder och socioekonomi de förutsättningar och möjligheter ett barn har i samhället.

Kön och genus

Med kön avses ofta det biologiska och juridiska kön som används vid exempelvis könsuppdelad statistik. Genus betyder socialt och kulturellt kön, det vill säga de egenskaper och förmågor som vårt

Program för
barnets rättigheter och inflytande i
Stockholms stad
2018-2022
18 (18)

samhälle knyter till flickor respektive pojkar. De föreställningar vi har om vad som anses vara kvinnligt och manligt är i ständig förändring och skiljer sig mellan tidsperioder och kulturer.

Maskulinitet

Maskulinitet är ett begrepp som fokuserar på manligt genus dvs. mäns psykologiska, sociala och kulturella livsvillkor, livsstilar, attityder och handlingsätt. Det handlar också om hur manlighet (re)konstrueras kulturellt och socialt, dvs. vilka egenskaper och beteenden hos män som förväntas och premieras i samhället.

Könsidentitet och uttryck

Könsidentitet är en individs självidentifierade, självupplevda kön dvs. det individen känner sig som. Ingen annan kan bestämma detta åt någon annan, och var och en har rätt att själv avgöra sin egen könsidentitet. Könsuttryck är hur en individ uttrycker sitt kön. Det görs t.ex. genom kläder, kroppsspråk, frisyr och socialt beteende. En individs könsuttryck kan stämma överens med könsidentiteten men det behöver inte vara så.

I arbete med barnets rättigheter är det särskilt viktigt att vara medveten om och uppmärksamma att inte alla identifierar som flickor eller pojkar.

Barnchecklista

Med en barnchecklista kan man på ett enkelt sätt, med ett antal frågor, tydliggöra att alla beslut ska beskriva hur de påverkar barn. Syftet är att barnperspektivet ska uppmärksammas innan beslut fattas.

Barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalys är ett verktyg för att synliggöra ett barns bästa, en grupp barns bästa eller barns bästa i allmänhet när det gäller en specifik åtgärd eller frågeställning med utgångspunkt i rättigheterna i barnkonventionen. I processen ska barnet/barnen få relevant information och ges möjlighet att framföra sina åsikter. Barnkonventionen kräver inte att barnets bästa alltid ska vara utslagsgivande, men barnets bästa ska finnas med och väga tungt i beslutsprocessen. I de fall andra intressen tillåts väga tyngre och får företräde krävs att det redovisas att barnets bästa har beaktats och det ska motiveras varför annat intresse än barnets har fått ta över. Eventuella kompenserande åtgärder ska också redovisas. Det finns inte någon generell mall hur en barnkonsekvensanalys ska genomföras. Analysens omfattning och metod måste anpassas efter varje verksamhets specifika förutsättningar.